

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisat se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA. Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Napetost med Rimom in Parizom:

Hitlerjev nasvet Mussoliniju

Nemški kancelar je svetoval italijanski vladi, naj zahteva v pogajanjih s Francijo samo to, kar je v danih razmerah dosegljivo

PARIZ, 13. febr. o. Pariški listi, ki razpravljajo o mednarodnem položaju, pišejo o veliki diplomatski aktivnosti med Berlinom in Rimom. Med drugim poročajo, da je nemški kancelar Hitler podvil nujne korake pri italijanskem ministru Mussoliniju in mu predlagal, naj ne postavlja napram Franciji kakih pretranih zahtev.

Cepprav italijanski listi »Relazioni Internazionali« zelo ostro piše proti Franciji, menijo zato francoski diplomatski krogi, da bo Mussoliniju mnogo več na tem, da doseže vsaj nekaj s pogajanj, kakor pa da bi se spuščal v drago in tvegano borbo z orožjem. Sodiijo, da je kancelar Hitler sporočil v Rim, naj se italijanske zahteve omeje samo na one točke, za katere obstoji možnost sporazuma, in da naj se izogne vsem zahtevam, ki jih je Francija že v naprej jasno odklonila.

Zato se pričakuje, da Italija ne bo postavila Franciji nobenih teritorialnih zahtev. Razen tega smatrajo, da je Hitler svetoval Rimu naj umakne vse zahteve, ki nimajo praktične vrednosti in ki bi mogle zavleči rešitev dosegljivih zahtev v nedoglednost.

Govore, da je francoski poslanik Coulondre v Berlinu pri svojem sedanjem obisku v Parizu obvestil o teh Hitlerjevih nasvetih italijanski vladi zunanje ministra Bonnetta in ministrskega predsednika Daladiera.

Kakor znano, je te dni italijanska revija »Relazioni Internazionali« ponovno objavila oster članek o italijansko-francoskem sporu. Med drugim pravi, da bo Francija odgovorna za usodne posledice, če bi odklonila italijanske zahteve. Obenem opozarja, da se italijanske zahteve ne tičejo samo Džibuti-

ja, Sueškega prekopa in Tunisa, temveč tudi Korzike in Nice. Italijanski narod bo znal te svoje zahteve uveljaviti in če ne bo šlo zlepa, bo kakor en mož nastopil s orožjem proti Franciji ne glede na to, kdo bi jo podpiral.

Bonnet povabljen v Berlin

PARIZ, 13. febr. r. Obisk francoskega zunanjega ministra Bonnetta pri nemškem zunanjem ministru Ribbentropu bo dal priliko za razpravo splošnem položaju Evrope, zlasti pa v srednji Evropi, v Španiji in o italijanskih zahtevah. Francoski veleposlanik v Berlinu Coulondre je svoji vladi sporočil, da želi Ribbentrop, da bi bil sestanek čim prej kot logična posledica nemško-francoskega pakta. Ribbentropovo povabilo na sestanek je izročil v Parizu nemški poslanik grof Wenczek.

Otvoritev zasedanja banskega sveta

Predlog proračuna za dravsko banovino izkazuje 136,298.000 din izdatkov ter je skoraj za 6,300.000 večji kakor sedanji

Ljubljana, 13. februarja
Ob 10. dopoldne je ban dr. Marko Natlačen otvoril deseto zasedanje banskega sveta dravske banovine. Izročil je novo imenovanim banskim svetnikom, ki jih je 21. dekreta in je s kratkim govorom počastil spomin pokojnega papeža Pija XI. Na poziv podžupana dr. Vladimira Ravnharja so svetniki z odobravanjem sprejeli predlog, da se odpošljejo vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vis. knezu namestniku in predsedniku vlade Cvetkoviču.

Nato je ban začel citati svoj nad 80 strani obsegaajoči ekspozice. Citanje ob zaključitvi redakcije še ni bilo končano.

Proračun dravske banovine za l. 1939-40

Novi proračun, ki je bil predložen banovskemu svetniku, izkazuje 136.298.950 din izdatkov in prav toliko dohodkov:

Za posamezne oddelke so določeni naslednji izdatki:
Občni oddelek in glavna pisarna 7.186.260 din, upravni oddelek 1.318.520 din, kmetijski oddelek 9.797.180 din, prosvetni oddelek 25.568.860 din, tehnični oddelek dinarjev 40.074.880, oddelek za socialno politiko in narodno zdravje 12.936.700 din, finančni oddelek 18.909.500 din, oddelek za trgovino, obrt in industrijo 3.221.395 din, prispevek banovinskim ustanovam in zavodom 16.285.655 din, proračunski rezervni kredit 1.000.000 din.

Dohodke ali kritje tvorijo naslednje postavke:

Doklade 68.342.500 din, delež pri skupnem davku na poslovni promet 2.900.000 din, trošarine 39.550.000 din, davki in takse 19.000.000 din, odkupnina za osebno delo 100.000 din, razni dohodki 2.956.450 din.

Za kritje izdatkov novega proračuna, ki je za 6.296.000 din večji kakor za l. 1938-39, bo uprava dravske banovine dobila od 50% občne banovinske doklade 42.500.000 din, od 5% banovinske cestne doklade dinarjev 4.250.000, od 5% banovinske zdravstvene doklade 2.500.000 din in od 35% banovinske doklade 2.500.000 din.

ške solske doklade 19.092.500 din. Banovinske doklade bodo dale skupaj 68.342.500 dinarjev.

Delež pri skupnem davku na poslovni promet bo dal 2.900.000 din dohodkov.

Banovinske trošarine bodo dale naslednje dohodke:

Na alkoholne pijače 18.000.000 din, na oglikovo kislino in umetne brezalkoholne pijače 150.000 din, na mineralne vode 150.000 din, na kvas 2.000.000 din, na bencin 2.500.000 din, na električno energijo 2 milijona din, občne banovinske trošarine po uredbi o skupnih banovinskih trošarinah 9.500.000 din, na pnevmatike 2.300.000 din, na jedilna olja 2.300.000 din. Dohodki od trošarine so skupaj proračunani na 39 milijonov 550.000 din.

Banovinski davki in takse bodo dali:

40% doklada k državi in taksi na vstopnice 1.000.000 din, na lovške karte 200.000 din, na lovišča 500.000 din, 2% taksa od prenosa nepremičnin 10.800.000 din, 50% doklada k dopolnilni prenosni taksi 950.000 din, taksa na zavarovalne premije 700.000 din, na dediščine 650.000 din, izkupicek na banovinskih kolkah, taksa na plesne prireditve, podaljšanje policijske ure, na šoferjeve legitimacije, na posest in nošenje orožja, na prenos lastništva, na živinskih potnih listih, banovinska administrativna taksa in doklada k državnim taksam po zakonu o taksah skupaj 4.200.000 din. Davki in takse so proračunani skupaj na 19.000.000 din.

Odkupnina za osebno delo bo dala 100 tisoč din, terjatve iz prejšnjih let, to so banovinske davščine in obveznosti države po zakonu o bolnicah, skupaj 3.450.000 din (od tega obveznosti države za bolnice din 2.900.000).

Razne dohodke tvorijo v novem proračunu obresti naložene glavnice 150.000 din, dohodki od kazni 325.000 din, prispevki interesentov za urejanje hudournikov 75.000 din, prispevki interesentov za agrarne operacije 100.000 din, dohodki najemnin 150.000 din, plačila države za oskrbne stroške po zakonu o bolnicah 1.400.000 din in drugi razni dohodki 756.450 din, skupaj iz naslova raznih dohodkov 2.956.450 din.

Poziv vlade v Madridu

za obrambo republikanske Španije

Madrid, 13. febr. Republikanska vlada je imela včeraj v Madridu sejo, po kateri je izdala komuniké, v katerem poziva vse prebivalstvo, vojsko, ženske in otroke, organizacije in tisk, naj podvojijo svoje napore za obrambo republikanske Španije. ki pomeni svobodo. Ne dajte, da naša domovina tone v krvi, sovraštvu in preganjanju, ne dopustite, da bo oholi tujec vladal nad našo prelepo Španijo, se končuje komuniké.

Negrinova izjava

Madrid, 13. febr. AA. Negrin in Del Vayo sta imela včeraj sejo z generalom Miaho in Matallanom. Negrin je izjavil, da se je republikanska vlada kljub vojaškemu neuspehu odločila od kraja braniti načela narodne neodvisnosti.

Letalski napadi na Francova mesta

Madrid, 13. febr. i. Včeraj so Francova letala zopet bombardirala republikanska mesta in sicer Madrid, Valencijo, Jatinio in Alicante. Bombardiranje je zahtevalo več človeških žrtev. V Madridu je bilo ubitih 16 ljudi in 23 ranjenih. Včeraj je tudi Francovo topništvo močno obstreljevalo Madrid, danes ponoči pa je bilo mirno.

Valencia, 13. febr. V soboto zvečer je petič bombardiralo okoli 40 Francovih letal valencijsko pristanišče. Od včerajšnjega jutranjega bombardiranja je bilo ubitih 8 ljudi, 25 pa ranjenih. Razdejanj je bilo 45 hiš.

Alicante, 13. febr. AA. Francova letala so včeraj vrgla na Alicante 50 bomb. Ubilih je bilo 5 ljudi, 12 pa ranjenih. Mnogo poalopij je poškodovanih, posebno gledališče.

Vprašanje priznanja Francove vlade

London, 13. febr. AA. (DNB). Listi trdijo, da bosta Francija in Anglija v najkrajšem času priznali vlado generala Franca v

Španiji. »Times« poudarja, da je v zvezi s tem treba rešiti več važnih vprašanj, kakor n. pr. vojne prava, vprašanje umika tujih prostovoljcev in nekatera pravna vprašanja. Med temi je tudi vprašanje, ali se more zahtevati priznanje republikanske Španije. »Daily Telegraph« pravi, da se francoski zunanji minister Bonnet zelo prizadeva, da bi obe državi izkazali zaupanje generalu Francu in priznali njegovo vlado. List smatra dalje, da nadaljujejo republikanci v Španiji svoj odpor predvsem zaradi tega, da bi dosegli čim boljše mirovne pogoje. Delavski listi naglašajo, da obstoji vprašanje, ali bosta Francija in Anglija priznali izključno vlado generala Franca v Španiji, ali pa bosta priznali enakopravnost nacionalistične in republikanske vlade.

V krogih Foreign officea izjavljajo, da so kombinacije tiska v zvezi s priznanjem vlade generala Franca še prezgodnje. Zdi se, da diplomatska pogajanja z Burgosom niso potekala tako lahko, kakor so to pričakovali. Treba je še počakati na poročilo angleškega diplomatskega agenta, ki je včeraj prispel v Burgos, nakar bodo šele sklepani. Ali v prvi vrsti je treba osvetliti nekatere točke, med katerimi se omenja izjava generala Franca o »nevtralnosti«, kakor tudi gotove obljube, ki so v zvezi z umikom tujih prostovoljcev.

V splošnem smatrajo, da je priznanje Francove vlade v glavnem odvisno od tega, koliko časa se bodo republikanske čete še upirale.

Irska priznala Francovo vlado

London, 13. febr. i. Irska vlada je včeraj na svoji seji sklenila, da prizna vlado generala Franca kot legalno špansko vlado. Dosedanji zastopnik Irske, Cornell, bo imenovan za prvega poslanika Irske pri generalu Francu. Franco se je za to imenovanje brzojavno zahvalil.

»Ilustrovani Kurier Polski« ugotavlja, da se je številno nemškega prebivalstva v nekaterih okrajih vzhodne Poljske res pomnožilo za 54%, ponekod pa celo za 100%. To gre na račun aktivnosti in delovanja nemških nacionalističnih organizacij in nemških pastirjev na Poljskem.

V zvezi s tem zahtevajo poljske nacionalne organizacije, naj se raznim organizatorjem in propagatorjem nacistične ideje na Poljskem posveča večja pozornost.

pričakujejo, da bo prinesel s seboj predloge o dobavi rumunskega lesa in žita Angliji ter angleških industrijskih izdelkov Rumuniji. »Daily Telegraph« piše tudi o možnosti zgraditve nove rumunske luke severno od Konstanca. Ta nova luka naj bi služila predvsem trgovskim namenom, ni pa izključeno, da bi se izpopolnila s sodelovanjem angleških strokovnjakov za oporišče vojne mornarice.

Pogreb Pija XI. bo jutri

Vatikan, 13. februarja. AA. Kardinalski kolegij je sklenil, da bo pogreb papeža Pija XI. jutri ob 16.

Japonski odgovor na francosko demaršo

Tokio, 13. febr. AA. Uradno objavljajo, da je francoski veleposlanik obiskal včeraj japonskega zunanjega ministra Arita in ga zaprosil za pojasnila o namenu in trajanju zasedbe otoka Hainan. Arita je zagotovil francoskemu veleposlaniku, da je zasedba otoka Hainana strogo vojaški ukrep, ki ima namen, da se okrepi blokada južne Kitajske in da se na ta način pospeši padec kitajske vlade v Čungkingu. Zasedba otoka Hainana ne bo trajala dalje kakor dolejš, ko bo dosežen ta namen.

Izgredi v Indiji

London, 13. febr. AA. Po vesteh iz Indije je prišlo do velikih neredov v zidanih provincah Indije in v Burmi. Doslej je znano, da je pri teh neredih izgubilo življenje 31 ljudi. 219 pa jih je bilo hudo ranjenih. Policija je zaprla več sto manifestantov. V Kaunpuru trajajo neredi že več dni. Ljudske množice so ropale po trgovinah. Do neredov je prišlo, ker so muslimani smatrali, da je bila onečašena nekla džamija, pred katero so svirali Indijci. Takoj se je zbralo več tisoč ljudi. Policija je šestrkat streljala v ljudske množice in je bilo pri tej priliki ubitih 20 ljudi, 200 pa ranjenih. Proglasen je bil preki sod, položaj pa se kljub temu še ni pomiril.

Volitve v Podkarpattju

Chust, 13. febr. w. Udeležba pri včerajšnjih volitvah v deželni zbor je bila po prvih poročilih zelo velika ter pomeni zmago nacionalne enotne ukrajinske stranke. V mnogih krajih so že dopolne glasovali vsi volilci za vladno stranko, nakar so izobesili na voliščih bele zastave, ker ni bilo nobenega nasprotnega glasu. Proglasitev končne izida volitev se pričakuje za popoldne.

Praga, 13. febr. AA. Pri včerajšnjih volitvah v Podkarpatski Rusiji za novi red je glasovalo 75% volilnih upravičencev. Vladna stranka je dobila 90% glasov, razen v mestu Chustu in še nekaterih drugih mestih, v katerih prevladuje madžarska manjšina. Podrobni izid volitev bo objavljen danes.

Železniška zveza med Prago in Podkarpattjem

Chust, 13. febr. z. Včeraj je dospel prvi ekspresni vlak iz Prage v Chust po novi železniški zvezi. S tem je bil po monakovskem sporazumu prvi vzpostavljen železniški promet med Podkarpatsko Rusijo in Prago.

Gospodarska decentralizacija v čl. republiki

Praga, 13. febr. AA. Predsednik vlade Rudolf Benan je v gospodarskem odboru ministrov razložil gospodarski položaj države. Poudaril je, da se bo izvršila decentralizacija gospodarstva, posebno industrije, in naglasil, koliko koristi bo imelo narodno gospodarstvo od decentralizacije. Prva posledica tega ukrepa bo, da se bo zmanjšal dotok podeželskega ljudstva v mesta.

Postani in ostani član Vodniške družbe!

Metaxas pride v Beograd

Solun, 13. febr. r. Predsednik grške vlade Metaxas bo odpotoval v sredo v Bukarešto na zasedanje stalnega sveta Balkanske zveze. Metaxas bo ostal v Solunu dva dneva, nato pa bo odpotoval s posebnim vlakom preko Beograda v rumunsko prestolnico.

Minister Cincar-Marković prispel v Beograd

Beograd, 13. febr. AA. Minister za zunanje zadeve Cincar-Marković je prispel včeraj v Beograd. Na postaji so ga sprejeli in pozdravili nemški poslanik Heeren, šef pisarne Nj. Vel. kralja Krstić, pomočnik ministra za zunanje zadeve dr. Ivo Andrić ter načelniki zunanje ministrstva Vukotić, Smiljanić, Danić, Lazarević in Jovanović, šef protokola dr. Marinović, šef Centralnega presbitorja dr. Luković ter mnogi domači in tuji novinarji.

Reden letalski promet med Ameriko in Evropo

New York, 13. febr. z. Ameriška družba za letalski promet je vložila prošnjo na pristojnih mestih za podelitev dovoljenja za uvedbo rednega letalskega prometa med Ameriko in Evropo. Po dosedanjih načrtih bi prekoatlantska letalska proga vodila od New Yorka do Baltimora in bi bili s to progo zvezani Amerika in Anglija, druga proga pa bi vodila od New Yorka do Lizbone, s čimer bi bila Amerika zvezana s Francijo. Progo do Anglije bodo letala preletela v 35 urah, progo do Francije pa v 25 urah.

Nova francoska brezlična postaja

Limoges, 13. febr. i. Francoski poštni minister je včeraj položil temeljni kamen za novo radiododajno postajo, ki bo imela 120 kilowatov. Ob tej priliki je poudarjal važnost radia v kulturnem in tudi narodno-obrambnem pogledu, poudarjajoč, da mu bo država v bodoče posvečala še večjo pozornost.

Svetovno prvenstvo v drsanju

Praga, 13. febr. Angličinja Megan Taylor si je tudi tokrat osvojila svetovno prvenstvo za dame v umetnem drsanju s 373,20 točkami, za njo pa se je kot druga postavila Američanka Hedy Stoney s 328,09 točkami.

Politični obzornik

„Katoliški tjednik“, Rothary-klub in frančiškani

V Rotarskem klubu v Zagrebu je imel bivši minister dr. Tugomir Alaupović predavanje »Naši franjevci o delovanju in zaslugah očetov frančiškanov zlasti v Bosni. To predavanje je deloma objavil »Jugoslavenski Rotar«, službeno glasilo rotarskih organizacij v naši državi, ki se tiska v Ljubljani. V predavanju je dr. Alaupović posebno poudarjal: »Franjevci so bili vsikdar oznanjevalci ljubezni, bratstva in miru med enokrvnimi brati. Njihov učitelj sv. Frančišek je ljubil orla v oblakih in črva v mraku, pa kako bi naj potem človek sovražil brata svojega iste krvi in jezika, s skupne grude zemlje, ki ga tarejo iste muke in nadloge, isto trpljenje v prošlosti, skupni interesi v sedanjosti in to za to, ker je nas zla usoda razcepila in ločila v tri vere. Franjevci niso nikdar podpihovali verskih borb. Čuvali so in branili s mečem in peresom svoje svetlinje in navezovali najbolj prijateljske stike z ostalimi brati druge vere. Zato so jih preganjali in sovražili oni, ki mislijo na njih setve mrčnje in prepira žeti svoje osebne izdajalske koristi...« — »Katoliški tjednik«, ki je, kakor znano, glasilo sarajevske nadškofa dr. Sarica, je članek »Naši franjevci ponatisli, seveda tudi z odstavkom, ki smo ga pravkar citirali, na koncu pa je dostavil to-le pripombo: »Našim je čitateljima sigurno dobro poznato, što je nama katoličima držati o Rotary-klubovima i rotarijancima.«

Veliki ameriški nomorski manevri

Panama, 13. febr. r. Te dni so se pričeli veliki manevri ameriškega vojnega brodogradništva. Na manevrih, katerih namen je preizkusiti, ali je mogoče braniti Panamsko ožino, sodeluje 140 vojnih ladij in 600 letal. Brodogradništvo sta razdeljena v napadalno in obrambno. Prvi skupini poveljuje admiral Calhoun, drugi pa admiral Andrews, dočim je vrhovni poveljnik vsega brodogradništva admiral Block.

Borzna poročila.

Carib, 13. februarja. Beograd 10, Paris 11,885, London 20,6775, New York 441,35, Bruselj 74,50, Milan 23,22, Amsterdam 237,50, Berlin 177,10, Praga 15,14, Varšava 83,50, Bukarešta 3,37.

Velesenzacija!
Od danes naprej dobite
vstopnice v predprodaji!

SVENGALI

dva velika eksperimentalna
večera s najnovejšimi, zanimivimi
in izbranimi sporedi!

KINO UNION V četrtek 16. in petek 17. t. m.
vsakokrat ob 21. uri

DNEVNE VESTI

— Lep razvoj našega poštnege avtomobilskega prometa. Avtomobilski poštni promet se je začel pri nas razvijati šele l. 1923, ko je bil uveden lokalni poštni promet z avtomobili v Zagrebu in Ljubljani ter poštinski poštni promet na nekaterih progah v savski, drinski in primorski banovini. L. 1924 je bil ustanovljen poštinski poštni promet v vardarski banovini. L. 1929 je pošta prevzela avtomobilski promet v zetski banovini, kjer je bil prej v režiji državnih železnic. Istega leta je pošta upravnostno združila promet na stevilnih progah v skupni dolžini 3.183 km. Ko se je razvil avtomobilski promet zasebnih podjetnikov, je pošta upravnostno postopoma reducirala promet na mnogih progah in lani so poštne avtomobile vozili le še na 11 progah v dolžini 813 km, razen na kratkih progah v lokalnem prometu v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Splitu in Skoplju. Pošta prevažajo avtomobili zasebnih podjetnikov na 127 progah v skupni dolžini 5.558 km. Avtomobili, ki služijo pošti, prevažajo na leto 4,5 milijonov km.

— 10 let Zdrženja akademsko izobraženih žen. Zdrženje akademsko izobraženih žen Jugoslavije je imelo včeraj v Beogradu svoj drugi letni kongres in ob enem je proslavilo 10letnico svojega marljivega dela. Ta ženska organizacija je vedno postavljala zahtevo po izenačenju in enakopravnosti žen z moškimi v vseh državljanskih pravicah, dolžnostih in odgovornostih. Razen tega si je prizadevala dvigniti ugled naših intelektualk. Ljubljansko sekcijo je zastopala na kongresu profesorica ga Vlasta Pahner. Danes dopoldne se je kongres nadaljeval.

— Jadranska straža v žalcu. V nedeljo 5. t. m. se je vršil šesti redni občni zbor Jadranske straže, ki je bil zelo dobro obiskan. Tudi letos je imel g. prof. L. Bizjak zelo zanimivo predavanje. Poročila funkcionarjev so bila mnogo bolj ugodna, kakor prejšnja leta, pa so jih navzoči z zadovoljstvom vzeli na znanje. Navzoče članstvo je poverilo dosedanjemu odboru z nalogo, da vodi društvo tudi v tem letu.

— Tečaj za mizarstvo luženje, politiranje in kalkulacijo v železnikih. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani priredi za mizarstvo mojstre in pomočnike tečaj za luženje, politiranje ter kalkulacijo v železnikih. Tečaj se prične v soboto 18. t. m. ob tridesetih na 8. zjutraj ter traja do nedelje popoldne. Nato se nadaljuje prihodnjo soboto dne 25. februarja. V nedeljo 26. t. m. bo posebno predavanje o kalkulaciji za mizarstvo mojstre in pomočnike. Tečaj predavanja se morejo udeležiti tudi mojstri in pomočniki, ki niso obiskovali luženja in politiranja tečaja. Prijave za tečaj je treba vložiti pisмено z navedbo točnega naslova in poštne karte na 24. februarja t. l. pri skupnem združenju obrtnikov v železnikih, kjer se dobe tudi podrobna pojasnila, zlasti o tem, kakšen in kako pripravljen les naj prinese s seboj vsak udeleženec.

— Gradnja palače OUZD v Sarajevu. Zastopniki OUZD iz Sarajeva so se mudili te dni v Zagrebu, kjer so se z upravo SUZOR-a domenili, da bo 1. junija razpisana natečaj za gradnjo velike palače OUZD v Sarajevu. Stroški so računani na 8 milijonov din.

— Z modernim avtomobilom na pogrebne svečanosti sv. Očeta papeža Pia XI. v Rim. Izlet traja 6 dni, od katerih je dva dni postanka v Rimu, vožnja je znižana in stane din 680.—. Potovanje se vrši preko najzanimivejših krajev v Italiji. Prijave sprejema in informacije daje izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, Franciškanska ulica. Tel. 22—50. 83-n

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večina oblačno in spremenljivo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Dubrovniku 21, v Splitu 19, v Kumboru 18, v Zagrebu, Sarajevu in na Rabu 16, v Mariboru 15,2, na Visu 15, v Beogradu 13, v Ljubljani 11,5. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762,2, temperatura je znašala 0,8.

— Pobegli jetniki. Iz zaporov v Murški Soboti so pred dnevi pobegnili 31-letni Josip Herić, doma iz okolice Strigove, 28letni Milan Kosi z Moravskega vrha, 19letni France Mulec, doma od Sv. Benedikta, 27letni cigan Matija Horvat in vsi so bili v preiskavi zaradi raznih tatvin in razbojstev.

— Vlomil v Dobrič. Oni dan je bilo vlomljeno v Dobrič pri Mirni peči kar na treh krajih. Iz gostilne Minko Blatnikove je vlomilec odnesel hleb kruha, več gramofonskih plošč, par čevljev in steklenico žganja. Iz prostorov Zadrugne mlekarne je tat ukradel nekaj sira, še več pa ga je stresel po tleh. Nazadnje pa je vlomilec vdrl še v krolsko delavnico mojstra Ludvika Slaka, kjer je ukradel za okrog 4000 din raznega manufakturnega blaga. Orožniki so vlomilcu na sledu.

— Ose s sekuro ubil zapravljenega sina. V vasi Podčrčevu blizu Varaždana je kmet Josip Sekač v petek zvečer s sekuro presekal glavo svojemu sinu Dragotinu, ki je čez dve uri izdihnil. Sin je bil pijanec in zapravljenec. Vse, kar je čče

prihranil, je sin pogljal po grlu ali zakvartal. Domači prepriji in pretepi so se kar vrstili. Končno oče ni mogel več prenašati neznoznega življenja in je sina ubil, nakar se je javil orožnikom.

— Lipski pomladni sejem 1939 se vrši tokrat od 5. do 13. marca, in sicer vzorčni sejem od 5. do vključno 10. marca, veliki tehnični sejem z gradbenim sejmom od 5. do vključno 13. marca.

— Zgorlel avto in 20.400 din. Na cesti pri Meterizi v Dalmaciji se je vnel tovorni avto Iv. Perić iz vasi Poljane. Perić se je peljal proti Šibeniku. Ogenj mu je uničil motor in del karoserije, razen tega mu je pa zgorelo 20.400 din v bankovcih.

— Samomor slovenskega delavca v Zagrebu. V noči od petka na soboto se je obesil na Pantovčaku pri Zagrebu delavec Anton Uršič iz Šmarja, star 35 let. Mučil ga je tudi hud revmatizem in zato ni mogel delati. Tako je obupal nad življenjem.

— Samomor železniškega strojevodje. V Bjelovaru so našli v petek zjutraj obešenega upokojenega železniškega strojevodjo Franja Benedika. Kaj ga je pogljal v smrt, ni znano. Star je bil 69 let in bil je kronski upokojenec. Najbrž je obupal nad življenjem zaradi težkih gmotnih razmer.

— Med predstavo v kinu so se vsi onesvestili. V Vlasotinci se je pripetila v soboto zvečer v kinu čudna nesreča. Tik pred predstavo je dal lastnik kina zakuriti peč v dvorani, pozabil pa je odpreti dimnik. Posledica je bila, da se je med predstavo nad 100 ljudi onesvestilo. Samo kakih 10 se jih je še držalo na nogah, vsi drugi so pa popadali po tleh in le malo je manjkalo, da se niso zadušili.

— Zopet pretresljiva ljubavna tragedija. V Zemunu se je odigrala prednostno pretresljiva ljubavna tragedija. Mesarski pomočnik Peter Martin je zaklal z mesarskim nožem 15letno Štefco Polinger. Zabodel jo je 15-krat, potem si je pa z nožem prerezal vrat in se zabodel še v srce. Prenesli so ga v bolnico, kjer je kmalu izdihnil. Pri njem so našli pet poslovnih pisem, v katerih pravi, da je šel s svojo izvoljenko v smrt, ker njeni starši niso dovolili, da bi se poročila.

— Nov grob. Po dolgi teži bolezni je umrla danes v Ljubljani ga Neža Vovko. Pogreb bo jutri ob 16. izpred miriške veže zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. Bodi ji lahka zemlja, žalujočim svojcem naše iskreno sožalje!

Iz Ljubljane

—lj Someščani. V torek dne 14. t. m. se bodo vršile po ljubljanskih cerkvah žalne slovesnosti za Nj. Svetostjo papežem Pijem XI. Vabim someščane, da obesimo ta dan žalne zastave na svojih poslopjih v počastitev spomina živnega poglavarja rimske cerkve. Zrupan mesta Ljubljane dr. Adlešič s. r.

—lj Popla davčnih zavezancev se je pričel in prav mnogo davčnih zavezancev je že prvi dan oddal popisne pole. Čeprav je na vsaki popisni poli debelo tiskano, da je popisno polo in izjavo treba oddati od 13. do včerajšnja 19. februarja od 8. do 13. ure mestnemu poglavarstvu na Mestnem trgu 27, takoj v priložnosti na desni v vratarjev sobi, vendar davčni zavezanci hodijo s listinami okrog in povprašujejo ne samo po vsem rotovžu temveč tudi po drugih poslopih, kjer so mestni uradi, kje je treba oddati popisne pole. Zato opozarjamo davčne zavezance še enkrat, da ne bi imeli nepotrebnih potov in bi trčili časa z iskanjem, naj oddajo svoje pole takoj v levem poslopiju magistrata v priložnosti v prvi sobi na desni strani, torej v magistratnem poslopiju za Robbovimi vodnjakom. Davčni zavezanci lahko oddajo popisne pole vsak delavnik od 8. do 13. ure, prav tako pa tudi še v nedeljo 19. februarja, toda samo od 9. do 11. ure.

Pariz-Ljubljana-Tabarin

SOKOL VIČ — 18. II. ob 20. uri.

—lj »Slavčeva maskarada«, ki bo na pustno soboto v veliki dvorani hotela »Metropol-Miklič«, bo po svoji neprisljenosti in domačnosti nadkrilila vse slične letošnje prireditve. Najodličnejši posetniki lanske prireditve in pa mnogobrojni poset, so jasen dokaz, da je »Slavčeva« maskarada res popularna prireditev, na kateri se lahko prav vsak prijetno zabava in to proti mali vstopnini 10 din. Prijavljene so že zdaj lepe posamezne maske in v skupinah. Zanimanje za to prireditev pa je v Ljubljani zelo veliko, tako obeta biti ta maskarada res odlična. Društveni odbor je zagotovil sodelovanje priznanega plesnega orkestra 40 pešpolka ljubljanskega, ki bo poleg lepe dekoracije povzdignil razpoloženje vseh udeležencev. Odločite se že danes, da se gotovo udeležite »Slavčeve« maskarade in tako preživite lep in prijeten večer na tej predpristni prireditvi. Po volitvah izbrane najlepše maske bo

princ Karneval tudi nagradil s lepimi darili, ki bodo nagradjenom trajni spomin. Zato ne pozabite! »Slavčeva« maskarada bo nepreklicno na pustno soboto 18. t. m. v hotelu »Metropol-Miklič«.

—lj Pomladni kleci so se že začeli... Včeraj je bila Ljubljana še prazna kakor v počitniški sezoni. Večina meščanov, ki odhaja ob lepem vremenu na izlete, je mesto zapustila že zjutraj. Na šmarni gori in Sv. Katarini je bilo včeraj toliko izletnikov kakor o veliki noči. Izredno mnogo meščanov je bilo popoldne tudi v bližnji mestni okolici in zavzeli so skoraj vsa tlakovana cesta proti št. Vidu, kakor da so na promenadi. — V naravi so se že začeli pojavljati prvi znameniti pomladi. Ptice se oglašajo, kakor da je že april. Letajo tudi še citrončki, medtem ko prvo pomladno cvetje cvete že več tednov.

—lj Svengali pride v Ljubljano. Naš znameniti telepat, grafolog in mojster okultnih ved pride po daljšem odmoru v Ljubljano dne 16. in 17. t. m. dva eksperimentalna večera s svojim najnovejšim sporedom. Svengali je danes na višku svoje slave, kar bodo dokazale vse točke njegovega izbranega, zanimivega in obsežnega sporeda. Celotno polju fakirstva ima pomembne uspehe kar bodo pokazali njegovi poskusi s medijem Mme Ellis. Cene vstopnic, ki se bodo dobile v predprodaji pri blagajni kina Uniona že od danes naprej, znašajo od 6 do 20 din. Začetek sporeda odnosno predstav je vsakokrat ob 21. uri. 529-n

—lj Večeri primorskih in drugih specliatet priredi svojim članom in prijateljem pododbor društva »Knežine Zorke« na debeli četrtek, 16. t. m. v dvorani Trgovskega doma. Prireditve bo v korist društvenemu dijaškemu domu in se odbor mnogo trudi, da bi uspela in zadovoljila posetnike. Vstopnine ni. Servirati se začne ob pol 8. zvečer. Prireditve gotovo zasluži pozornost in odlični obisk.

—lj Za zavetišče bednih v cukrni so v počastitev spomina pok. brata ljubljanskega župana dr. Jura Adlešiča darovale organizacije mestnih uslužbenecv in posamezni uslužbenci 2.087 din, prav tako je pa za ta novi mestni socialni zavod podaril g. Avgust Agnola, trgovec na Tyrševi cesti 10, 500 din. Dobrotnikom najbenednejših izraka mestno poglavarstvo najtoplejšo zahvala.

—lj Banovinska skupščina Jugoslovanske unije za zaščito otrok, sekcije za dravsko banovino v Ljubljani se bo vršila v nedeljo 26. februarja v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti ob pol 10. Z banovinsko skupščino bo združena tudi revija 20letnega razvoja mladinske zaščite v Sloveniji. Tozadnji pregled bo podan v obliki referatov, obenem pa bo razviden tudi iz grafičnih ponazoritev, ki bodo razstavljene v dvorani. O tem obveščamo članstvo, kakor tudi ostalo javnost. Odbor.

—lj Ljubljanski Zvon priredi v petek 17. t. m. spominski koncert v počastitev skladateljev dr. Benjamina in Gustava Ivapca. Obu zdravnika, prvi v Gradcu, drugi v Sent Jurju ob južni železnici, sta izšla iz znane muzikalne rodbine in z lepimi deli obogatila našo glasbeno literaturo. Pred desetletji so se ravno Ivapčevi zbori največ peli in so tudi najbolj navduševali naše prednike k nacionalni zavesti. Pomen obeh bratov skladateljev je izredno važen, posebno še dr. Benjamina, ki je eden najboljših naših skladateljev sploh. Vrsto njihovih del bomo slišali na petkovem koncertu ljubljanskega Zvona v veliki Filharmonični dvorani. Začetek

Danes ob 16. 19. in 21. uri
PREMIERA velikega filma
od Kuberja Glasmona. V gl. vl.: Rochelle Hudson, Edward Norris in Cesar Romero.
KINO SLOGA — Tel. 27-30

Ljudje brez vesti

Po romanu »Das Haus in Nebel«
od Kuberja Glasmona. V gl. vl.: Rochelle Hudson, Edward Norris in Cesar Romero.
KINO SLOGA — Tel. 27-30

MODA

HENIE SONJA

film v tehnokoloru, neprekosljiva v filmu »POLARNI SIJA«. Njena fenomenalna
Prvič v Ljubljani izvajanja na ledu vsakogar navdušujejo.
Danes ob 16., 19. in 21. uri.

KINO MATICA 21-24

MARIA ANDERGAST in SVETISLAV PETROVIC

ZABAVA!
HUMOR!

PREDSTAVE ob 16., 19. in 21. uri.

Kino Union — tel. 22-21

MONIKA

ob 20. uri. Vstopnice so na razpolago v knjigarni Glasbene Matice.

—lj Zdrženje urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v sredo 15. tm. ob 6.30 zvečer v sejni dvorani Zdrženja trgovcev v Ljubljani, Gregoričeva ulica št. 27. (Trgovski dom, visoko pritličje, levo). 85-n

—lj Društvo posestnikov novih hiš v Ljubljani sporoča vsem posestnikom, ki imajo na svoji hiši hipotekarni dolg, da si lahko znižajo obrestno mero na 6%.

Tozadnje informacije dobe v društveni pisarni Tyrševa cesta 37b, (poštni dom) vsak dan od 3. do 5. ure popoldne, razen sobote.

**Sokoli! Posečajte in podpi-
rajte Sokolski kino v šiški!**

—lj Tabarin-Pariz-Ljubljana bo najelitnejša predpustna zabava Sokola na Viču na pustno soboto 18. t. m. ob 20. Razkošne dekoracije, bar, nastop opernega baleta itd. bo nudil vsem posetnikom nekaj ur razvedrila in zabave. Pridite v soboto v polnem številu na Vič. 82-n

—lj V. natakarski ples v Ljubljani. Dne 16. februarja t. l. se vrši v veliki dvorani Kazine tradicionalni natakarski ples pod pokroviteljstvom predsednika Zdrženja gostinskih obrti G. Dolničarja Maksa. Preskrbljeno bo za dobro postrežbo, pijačo in jedila. Za ples bo skrbel Turinski jazz orkester ter G. Jenko. Posebni prostori bodo preurejeni v bar. Pričetek ob 20. uri. 79-n

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1939

ZACETEK: 5. MARCA

60% PUSTA NA NEMŠKIH
ŽELEZNICAH, ZNATNI POPU-
STI V DRUGIH DRŽAVAH.

Vsa pojasnila dajejo:

AVANTONI BIRO LAJPCISKOG
SAJMA
Beograd — Knez Mihačeva 33-1.

In častni zastopniki:

ING. G. TONNIES, LJUBLJANA,
Tyrševa 33. — Telefon 27-62 in

JOS. BEZJAK — MARIBOR,
Gospodarska ulica 25. — Tel. 20-97.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.—

davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti

znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

POUK

Beseda 50 par. davek posebej.

Najmanjši znesek 8 Din

Strojepisni pouk

Večerni tečaj od 1 do 4 mesece.
oddelki od 1/4. do 8. in od 1/8
do 9. ure. Pouk tudi po diktatu
Vpisovanje dnevno, pričetek po-
luben. Christofor učni zavod,
Domobranska cesta 15. — Naj-
večja strojeprisniska! 2645

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej.

Najmanjši znesek 8 Din

DVE SESTRI

želita službo. Natakarska, zmož-
na kavicje, druga k mali dru-
žini, vajena samostojne kuhe.
Kregar — Maribor, Zrinskega
trg 9. 508

PEKOVSKEGA POMOČNIKA

ki bi raznašal tudi kruh, mla-
dega, sprejemn takoj. Pekarna
Stuklek, Zreče. 506

UVEDEN ZASTOPNIK

išče seriozno zastopstvo tekstil-
ne tvornice ali pa kratkega ple-
tenega blaga za Zagreb. Vladim-
ir Rosenberg, Zagreb, Tratin-
ska 52. 523

DOPISI

Beseda 50 par. davek posebej.

Najmanjši znesek 8 Din

POT DO SREČE

knjigo in ostale informacije
dobite zastoj, ako se obrnete
na poznanege psihografa
Karmaha. Zalec. 13.T

GOSPODICA

mirnega značaja, z nekaj goto-
vine, želi poročiti starejšega
gospoda s sigurno bodočnostjo.
Ponudbe na upravo Sl. Naroda
pod »Skromna gospodinja«. 522

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej.

Najmanjši znesek 8 Din

BUKOVEGA FREGELNA
suhega, prodam en vagon po
nizki ceni. Germovšek, Ponikve,
Trebnje. 509

AKO PRODAJAS, KUPUJES

OGLAŠUJ

V MALI OGLASNIK

»SLOV. NARODA«

NAJCENEJSI IZDATEK

NAJBOLJŠI TRBOVELJSKI

premog

KOKS, SUHA DRVA

L. POGAČNIK

Bohoričeva 5 — Telefon 20-59

24. L.

POSESTVO

na prometnem kraju prodam.
28 jehov zemlje z gozdovi, trav-
niki, sadonosniki, njivami, sa
5 glav živine. — V hiši je bila
dolgoletna gostilna. Električna
razsvetljava. — Cena po do-
govoru. Priložite znamko za
odgovor. — Anton Vidovič, Pla-
ninska vas, Trbovlje II. 524

VINO IN SADJEVEČ

prvo vrstno sortirano, od 60 l

naprej razpoložljiva: »Pestovo

»GRIC« pri Mariboru. 18. T.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej.

Najmanjši znesek 8 Din

MEDARNA

Prva specialna trgovina za
med, Ljubljana, Židovska ul.
6, nudi prvovrstne sortirane
cvetlični med lastnega pridel-
ka in od najzgodnejših čel-
belarjev po najnižji ceni. 12.T

LEP, VELIK TRGOVSKI

LOKAL

v Celju na Glavnem trgu oddam

v najem 1. aprila. — Vprašati:

Fantinger, Glavni trg 8, Celje.

507

OGLAŠUJTE

male oglase

v

»Slovenski Narod«!

□□□□□□□□

Sveže najfinejše

norveško

ribje olje

iz lekarne

dr. G. PICCOLLIJA

v Ljubljani

se priporoča bledim in

slabotnim osebam

□□□□□□□□

POCENILI

smo znatno vsa simaka oblačila

povrhnike, Hubertuse, perilo itd.

P E S E E E

Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

MODERNO IN KVALITETNO

POHISTVO

kuhinje, spalnice, jedilnice in

drugo zajamčeno po konkru-

renčnih cenah. Rabljene spal-

nice in jedilnice, orehov les, že

Jan Kubelik je prepotoval 3,000.000 km

Razgovor češkoslovaških novinarjev z Janom in Rafaelom Kubelikom — Kubelik in Paganini — Kubelikov odnos do glasbe

Zadnja turneja Češke filharmonije v Anglijo je prinesla navzlic neugodnim notranjim političnim razmeram tako sijajen uspeh češki narodni umetnosti in obenem je bila tako učinkovita propaganda nove Češkoslovaške, da bo ostala trajno zapisana v zgodovini češkoslovaške glasbe. Največjo zaslugo za to turnejo sta si pridobila dirigent Rafael Kubelik in njegov oče Josip Kubelik. Češki novinarji so se obrnili na oboje s nekaterimi vprašanji in njuni odgovori bodo gotovo zanimali tudi našo javnost, zlasti ljubitelje glasbe. Najprej so se obrnili na Jana Kubelika.

Jan Kubelik

— Katere svoje turneje se najbolj spominjate, mojster?

— Katere svoje turneje se najbolj spominjam? Na to vprašanje je težko odgovoriti. Spominjam se rad vseh svojih turnej. Najraje one po Italiji, Japonski, Novi Zelandiji in sploh po orientalskih deželah. Tam sem bil pa bolj turist nego umetnik. Včasih sem celo povsem pozabil na svojo umetnost. Toda ne čudite se temu. V tropičnih krajih človeku niti ni treba stornirati sklopov. Mišičevje je vedno pripravljeno k akciji, tako da naš človekraje hodi s fotografskim aparatom in občuduje naravo. Rad se seveda tudi spominjam svoje prve turneje po Evropi in svojih začetkov.

— Katera vaša koncertna točka je bila najuspešnejša?

— Tudi na to vprašanje je težko odgovoriti. V onih časih, ko sem lahko igral virtuoznejše komade pred 35 do 36 leti, sem imel uspehe s Paganinijem, Ernstom in razen tega seveda tudi s Beethovnom. Koncem koncev: uspeh se doseže z vsakim komadom, važno je seveda kako se igra. Opetovano je postala navadna svederna pesem: največja privlačnost večera, kajti večkrat pove par taktov pesmi več nego kdo ve kakšne simfonije.

— Ali je vplival na vaše umetniško življenje Paganini?

— Tudi to je zanimiva zadeva s tem Paganinijem. Ko mi je moj učitelj prvič predložil Paganinijevo skladbo, sem bil strašno razočaran. Čutil sem se, da se tako glasba še da (1896) igrati. In to svojo misel sem tudi sporočil svojemu profesorju. Odgovoril mi je mirno: In vendar se to še zdaj igra. Od tistega časa me je neprestano silil v to tvari, čeprav nisem imel smisla za nje. Sprejel sem pa kljub temu nekaj stvari v svoj repertoar in morda zato, ker takrat Paganinija nihče ni igral, se je izkazalo, da te skladbe mnogo pripomorejo k popularnosti in uspehu. Očividno in razlog več, zakaj me je tudi moj impresario silil igrati Paganinija. Tako sem dobil, čeprav po mojem mnenju povsem nezasluzeno, časten naslov »Paganinijev naslednik«. Zdalj seveda gledam na to drugače, ker Paganinija razumem. Pozneje, ko sem ga študiral, sem temeljito ocenil celo njegovo genialnost in obsežnost glasbenega dojemanja in še danes trdim, da njegove fantazije, njegove virtuoznosti kot violinista in skladatelja ni nihče pred njim niti po njem tudi ne prekosil. Če presojamo Paganinija s strogo glasbenega vidika in če analiziramo 20 njegovih skladb,

moramo v polni meri priznati, da je bil genijalen glasbenik.

— Kakšni so vaši nadaljnji načrti za bližnjo bodočnost?

— Ta čas nimam velikih načrtov. Nameravam najprej predstaviti javnosti svojo simfonijo, ki sem jo pravkar dovršil, potem pa nastopiti na javnih koncertih, izmed katerih bo eden posvečen skrbni za begunce. Na turnejo v inozemstvo v tej sezoni ne mislim. Čakam, da bo to kdo poleti odločil. Morda bo to celo Franco, čigar zmaga bo odločila tudi o usodi nas — glasbenikov.

— Od očetov se ne napotiti novinarji k sinu Rafaelu Kubeliku.

— Ali sledite na svoji umetniški poti tradiciji svojega očeta, ali pa si sami ustvarite lastno, samostojno pot?

— Niti o tem niti o onem se ne da dobro govoriti. Tradicija pri muzikantu... V prvi vrsti je to strast do glasbe. To sem podedoval po očetu.

— Silili smo, da pišete opere. Ali je to res?

— Da. Nekaj remice je na tem. V načrtu imam res opero na libreto treh Anderssonovih pravljic. Zaenkrat pa delo samo skiciram, ker za drugo nimam časa. Sem pa tako zaposlen. Sicer ta dokler glasbi ni gotova, je najbolje molčati o nji. Vsa ugotovila o neustvarjenem delu mi lahko samo škodujejo.

— Kakšen uspeh pričakujete od tega dela?

— Kompozitista si mislim kot človeka, ki sploh ničesar ne pričakuje, ker piše iz strasti. To je ljubezen do glasbe. To je notranji boj... To je stvar talenta. Resnični umetnik ne misli na to ali bo delo ljudem ugajalo ali ne. Piše enostavno po svoji vesti.

— Ali iščete svoje umetniško izživanje v dirigentskem ali skladateljskem delovanju?

Kongres Jadranske straže v Zagrebu

Na njem se je zbralo nad 100 delegatov iz vse države — Pomemben govor predsednika dr. Tartaglie

Zagreb, 13. februarja

Včeraj dopoldne je bil tu svečano odprt V. kongres Jadranske straže. Na njem se je zbralo nad 100 delegatov iz vse države. V soboto je bila predkonferenca delegatov. Svečani otvoritvi kongresa so prisostvovali poleg delegatov komandant mesta general Antić, župan Pečić, podžupan Kaufmann, zastopnik bana načelnik banske uprave Dubenik, zastopnik banske uprave dr. Aranić, češkoslovaški konzul Resl, in drugi odlični gostje.

Kongres je otvoril predsednik JS dr. Tartaglia, ki se je najprej spomnil pokrovitelja Nj. Vel. kralja Petra II. z željo, da bi srečno vladal napredni, bogati, složni in začo voljni Jugoslaviji, ki bo naslonjena na Jadrano, črpal iz njega vse sile, dobro te in koristi, kar jih more nudi območnim državam. Potem se je predsednik zahvalil zastopnikom javnosti, da so s svojo prisotnostjo izkazali simpatije težnjam in ciljem JS. Pozdravil je delegate in funkcionarje JS, zbrane na petem kongresu in apeliral je nanje, naj bi teklo delo v bratski slogi in ljubezni do napredka JS, za napredek in srečo naše obale, za naš razvoj in procvit na morju, za naš Jadrano. S tem, da je sklicala JS svoj kongres v Zagrebu, je hotela izkazati svoje spoštovanje k pomembnemu gospodarskemu središču in prometnemu težišču na Jadrani, ki je zelo zgodaj spoznal važnost morja za razvoj in blagostanje Zagreba in vse Hrvatske.

Obširno je govoril dr. Tartaglia o važnosti in vplivu morja na vse narode v gospodarskem in političnem pogledu, potem se je pa dotaknil vloge Sredozemskega morja in njegovega sestavnega dela Jadranskega morja. Jadrano je za nas velike zgodovinske, nacionalne, politične, kulturne, vojaške in gospodarske važnosti. Tu je zibelka hrvatske države, ki se je bila od primorske razvila v pravo pomorsko državo. Iz Jadrana so Hrvatje pozneje čr-

pali moči za svoj obstanek na njegovi obali, razvijajoč vedno bolj svoje pomorsko življenje. Naša jadranska obala leži na enem najzavidejnjih zemljepisnih in prometnih položajev na svetu. Ona je najkrajša pot v Srednjo Evropo in njene plovne reke. Po bogastvu zemlje, po svoji naravi, podnebnju, rastlinstvu in živalsstvu ter posebnosti prebivalstva, spada naša jadranska obala med najznamenitejše in najvažnejše na svetu. Zato je v prvi vrsti potrebno, da sami spoznamo naš Jadrano, da bomo vedeli, kaj vse nam more nuditi in dati. Z besedami: »Na delo za naš Jadrano« je predsednik zaključil svoj govor.

Potem je izročil dr. Tartaglia Zagrebu darilo JS, umetniško delo slikarja Baraća, prikazuje skupno ribičev v čolnu. Svečani otvoritvi kongresa je prisostvoval tudi angleški viceadmiral Osborne, ki bo na Jadranski univerzi predaval o problemih angleške obrambe. Dr. Tartaglia ga je še posebej pozdravil kot nosilca reda Belega orla z meči ki se je med svetovno vojno boril za ustanovitev naše države. V njegovi osebi je pozdravil največji pomorski narod sveta, od katerega se lahko marsičesa naučimo. Viceadmiral Osborne se je vidno ganjen zahvalil za pozdrave rekoč, da smatra za veliko čast, da lahko prisostvuje kongresu JS. Angleška mornarica je gledala vedno z veliko ljubeznijo na jugoslovensko mornarico, sodelovala je pri njeni zgraditvi in jo tudi sicer podpirala.

Paganini

Po prehodu na dnevni red so bili za predprijemnike kongresa izvoljeni dr. Pirkmajer iz Ljubljane ter grof Kulmer in dr. Jovan Marković iz Beograda. Po kratkem odmoru je kongres nadaljeval svoje delo in bo danes zaključen.

DOLGOČASEN PLES

— Tango se zdi meni preveč dolgočasen ples.
— Morda mi bi lahko za izpremembo stopili zopet na drugo nogo.

Požar

Novo mesto, 11. februarja

Kakih 40 minut od žel. proge pri postaji Mirni peč vodi na desni strani proge čez gozd občinska pot do malega naselja Hmelčica. V vasi poseduje priletna vdova Brezovar vulgo Fižolovka, hišo z malim posestvom, ki ga obdeluje s svojim sinom Jožetom. Danes teden na večer je sin odšel, v Mirno peč h gasilskim vajam tamošnjega društva. Z njim je šlo več fantov iz vasi, ker nameravajo vsačani kasneje, ko se izvežbajo v gasilstvo — ustanoviti lastno društvo. Po sinovem odhodu k vaji v Mirno peč je Brezovarjeva zaprla hlev in ostalo gospodarstvo. Poslopje in odšla k počitku. Okrog 22. ure, ko je bilo na vasi vse mirno in nikjer žive duše so iz podstrešja Brezovarjeve hiše švignilo visoko k nebu ognjeni zubli, ki so namah zajeli vso hišo in razsvetlili okolico. Nenavadna svetloba sredi noči in zamolklo hreščanje tieh brun je zdrnilo sosede iz spanja. Napol obeljeni, v prav občutnem mrazu so požrtvovalni vsačani hiteli h goreči hiši, da rešijo pač še ono, kar se rešiti da. Ker je obstojala velika nevarnost, da po zraku švigajoči utrinki ne zažgejo tudi sosednih poslopij, so bili alarmirani gasilci iz Mirne peči, ki so bili ravno pri teoretičnih vajah. Po alarmu so takoj pohiteli na kraj nesreče. Med prvimi, ki je hitel proti Hmelčici, je bil Brezovarjev sin Jože ki je vso dolgo pot spasil htel.

Po prihodu gasilcev je bil doberšen del hiše že upepeljen. kakor tudi gospodarsko poslopje. Sosedje so najuspešnejše varovali strehe svojih domačij s polaganjem mokrih rjuh in polivanjem. Še močno preprečevali gasilske cevi, so se slabo izkazale. Hiša je pogorela do tal. Ravno tako hlev, šupa in svinjaki. K sredi so vsačani še pravčasno rešili iz podiračnega hleva kravo. V podstrešju je viselo meso pred kratkim zaklanih prašičev. Tudi to je ogenj do zadnjega kosa uničil.

Kako je ogenj nastal, je težko reči. Po izpovedi pogorele je žena že ob 17. uri prenehala kuriti v peči in ogenj pogasila. Verjetno je, da je iskra iz peči našla primeren prostor med sušilom in tramovjem, ki se je čez čas vnelo in vžgalo slamnato streho.

Ivan Zagradačnik odhaja v pokoj

Ljubljana, 13. februarja

Skoro ne mine mesec, da se ne poslovilo od svojih stanovskih tovarišev in delavstva ta ali oni uslužbenec ljubljanske to-

bačne tovarne. Tako smo izgubili pred kratkim spoštovanega in priljubljenega glavnega arhivarja g. Ivana Zagradačnika, ki odhaja po 35 letih zveste službe v zaslužni pokoj.

Ivan Zagradačnik je stopil v ljubljansko tobačno tovarno leta 1903, kjer je neprestoma služboval do svoje upokojitve. Priljubljenega uradnika so imeli vsi radi, tako njegovi predstojniki, kakor tudi stanovski tovariši in delavstvo. V tobačni tovarni je bil šef tehničnega oddelka in nadzoroval je vse stroje in električne naprave. Bil je vseskozi koncilijanten in je vsakomur kolikor je bilo mogoče rad pomagal.

Rojen je bil Ivan Zagradačnik leta 1881 v Ljubljani, kjer je obiskoval šole in se potem posvetil službi v tobačni tovarni.

Vzgojen v strogo narodnem in jugoslovenskem duhu je bil član in podpornik mnogih kulturnih, človekoljubnih in nacionalnih društev ter je v tem duhu vzgojil tudi svoje otroke. Naročnik naprednega časopisa predvsem »Slov. Naroda« je desetletja, »Jutra« pa odkar izhaja. Politično se ni nikdar javno udeleževal; bil pa je vedno v naprednih vrstah, ki imajo v njem zgledega pristaja in narodnjaka. Ko se poslavlja od uradništva in delavstva ljubljanske tobačne tovarne, mu želimo vsi, ki ga ljubimo in spoštujemo, še mnogo zdravih in srečnih let, ki naj jih v vsem zadovoljstvu preživi do skrajnih mej človeškega življenja.

Steklene gosli

Steklo se rabi v modernem času v tako različne namene, da bi naši predniki strmeli, če bi videli, kaj vse iz stekla izdelujemo. Tako se izdelujejo iz stekla kakor svilne tanke nitke in iz njih se prede tkanina. Iz stekla se grade hiše, imamo pa tudi steklene pohištvo — stole, mize, omare in drugo. Delajo se tudi poskusi izdelovati iz stekla celo glasbila. V nekaterih državah recimo v Ameriki nastopajo v javnih lokalnih orkestri s steklenimi glasbili, gosli, violončeli, klarineti. Toda to ni navadno okensko steklo, temveč je posebno upogljivo steklo, takozvani plexi glas.

Ton, ki prihaja iz steklenega glasbila, je sicer nekako krhke in tudi zvoni drugače, toda prav zaradi tega je še posebno prijeten. Toda lesenim in pločevinastim glasbilom se konkurence od te strani ni treba bati. Resna glasba se na steklenih glasbilih ne da gojiti. Orkestri s steklenimi glasbili so samo kurioznost.

Važnost dobrih pilotov

Major Alford J. W. Williams eden najboljših ameriških letalcev se je zelo skeptično izrazil o načrtih ameriškega letalstva. Izjavil je, da je 10.000 ali celo 20.000 letal, ki jih hoče Amerika v doglednem času zgraditi za svojo obrambo, nekoliko fantastično število. Williams zastavlja kar naravnost vprašanje: Kje bomo vzeli toliko pilotov za ta letala? Zdalj imamo na razpolago okrog 1.000 pilotov, ki jih lahko posadimo v bomba ali bombarderska letala. Od kod naj naenkrat vzamemo vse druge?

Williams, ki je organiziral tudi kakih 500 amaterskih letal obsegačo civilno letalstvo, je nadalje izjavil:

Imamo še vedno premalo ljudi, ki dobro vedo kakšna je zemlja gledana iz zračnih višav. Kaj nam pomagajo najboljše letala, če pa nimamo pilotov, ki bi jih pilotirali. Izvežbanje teh pilotov ni lahko in traja zelo dolgo. Novo letalo se da izdelati v mnogo krajšem času kakor pa izvežbati dobrega pilota. Zato potrebujemo v prvi vrsti dobre pilote, kajti brez njih nam vsa letala ne bodo nič pomagala.

Obed z Greto Garbo

V New Yorku je nastala v začetku letošnjega leta nova agencija, ki dobro dopolnjuje serijo ameriških čudastih obrti in posredništev. Agencija se imenuje »Twenty One« Jannette Macdonaldova, v restavraciji »Colonies« pa Marlene Dietrich. Po ameriškem komentarju je tudi ta agencija ustanovljena zlasti za trgovce, ki čutijo potrebo, da se zvečer malo razvedre in povese ob pogledu na slavno Marlenino nožico, da pozabijo na svoje poslovne težave. Agencija je pa ustanovljena tudi za Američane, iz manjših mest iz podeželja, ki se lahko po povratku s trgovskega potovanja doma pohvalijo, da so večerjali z Ginger Rogersovo in Fredom Astalom.

DVOUMNO

Plesalka: Moje noge so moja bodočnost. Prijateljica: No, ti imaš pa veliko bo-

Nicholas Silver:

Hiša groze

roman

Potem je pa prilezlo iz njega, kar je bil skuhal v svoji črni duši. Zdelo se je, da je napravil na starega kapitana dober vtis in da mu je le-ta ponudil, da bi se preselil k njemu in da se ga bo spomnil v svoji novi oporoki. Pozneje je pa prišlo na kapitanova ušesa nekaj iz preteklosti mladega Lucasa, kar mu ni bilo po volji. Hotel je torej izpremeniti oporoko in Guya Lucasa razdediniti.

Kapitanova smrt

Ko je Guy Lucas zvedel za to, je jel kovati zaroto in posledica je bila, da je sklenil spraviti kapitana s sveta, preden bi svojo oporoko spremenil. Vedel je, da kapitan pred svojim rojstnim dnem ne bo ničesar storil in tako se je odločil, da mora biti to storjeno prav tisti dan.

Vsak dan in vsak večer je hodil kapitan na mostiček, kar smo vsi vedeli. In tam je stal prav v sredini po cele ure ter se razgledoval po krajini. Mladi Lucas je prevrtil zid pri mostičku. Potem si je pa izbral noč, ko je lahko nemoteno delal. Splezal je gori, potegnil iz stene stare tramovje in položil na njihovo mesto druge, daljše, ki so segali tja do zidu, kjer so bili zvezani skupaj. Skoz odprtino okrog njih se je videl mostiček in vsakdo, kdor je stal na njem. Na mostičku stoječemu človeku ni bilo težko podžagati tramov pod nogami.

In tako se je tudi zgodilo. Tiste tramove podžagal jaz. Lucas je bil spodaj, popival je z družbo, toda vedel je, da sem v hiši, ker mi je sam odprl vrata. Vedel je, da prežim pri mostičku.

22

Mislil, da je kapitanov krik presenetil vse, samo mladega Lucasa in mene ne. Ko je bila dedščina razdeljena, sem dobil od Guya Lucasa lepe denarce.

— Danes je pa bilo tako, kakor sem vam že povedal. Povedal sem vam vse, razen tega, da sem bil vzel s seboj pomočnika. Oba sva prišla v skrivni hodnik. Ko pa sva se polastila rubinov, se je jel ta stari norec prepričati, ker sem dejal, da jih vzamem s seboj. Zamašil sem mu usta.

Težko sopeč je mornar obmolnil.

— Ko sem mu prerezal vrat, mi je zdrnil skoz odprtino v sobo, kjer je sedela ta mlada dama Videla ga je. Čim je pa planila ven, sem skotil za njim in ga po lestevici potegnil tja, kjer ste ga našli.

Mornar se je ozrl na Johna Cabla, potem je pa nadaljeval:

— Zdalj vam pa povem, kaj se je zgodilo, ko ste me zaslišali. Čim sem zagledal Lucasa, sem vedel, da se mi ne bo nič zgodilo. Ko sem ga udaril, mislite, da sem ga udaril zares? Delal se je, kakor da je padel pod mojim udarcem. Hotel mi je omogočiti, da bi obračunal z advokatom Le-ta pa se me ni ustrašil in moral sem storiti nekaj drugega. Ko ste odšli iz knjižnice, je Lucas ostal tam še nekaj časa, potem je pa tudi on odšel. Kmalu se je vrnil. Planil je na mlado damo, jo zvezal in ji zamašil usta, mene je pa osvobodil. Potem sva šla skupaj iz knjižnice.

— Cable mora umreti, — mi je dejal. — Kapitanova smrt se mu ne zdi dovolj naravna in sklenil je preiskati to zadevo. Ogledati si hoče kapitanov mostiček in tam bi utegnil priti resnici do dna. Pojdite za njim. Če stopi na mostiček, ga pošlijte na oni svet.

— Storil sem torej, kar mi je bil naročil. Sledil sem vam po hodniku in bil sem vam za petami, ko ste našli mornarje umorjenega tovariša. Skril sem se. Videč, da greste na mostiček, sem smuknil nazaj na hodnik in vam izpodmaknil trame

pod nogami. Če bi ne bili iz perja, bi imeli zdaj vse kosti polomljene. Potem sem odhitel na mostiček in vrgel na vas še strešno opeko.

Mornarjeve oči so divje zažarele.

— Devet življenj imate! — je vzkliknil, — in dve izmed njih sem uničil jaz. Lucas je stal kraj mene, ko sem vrgel na vas strešno opeko. Pogledal je doli in ko vas je videl ležati na tleh, me

je potrepljal po rami.

— Hotel mi je odpeljati nevesto izpred nosa, — je dejal, potem je pa odhitel po stopnicah doli. No, gospod, ali zadostuje to, da bo Lucas visel?

— O tem bo odločala dvanaestčlanska porota, ko bo prečitala vaše priznanje, — je odgovoril advokat.

K O N E C

Uvod u naš novi roman „Pot čez mrlič“

V kvalitetni literaturi zavzema vohunski roman poseben položaj. V večini primerov ga napačno istovetijo z detektivskim štivom. To je naravna posledica odmika čitateljev od snovi, odtegujoče se v vsakem primeru realnemu vsakdanjemu življenju, od romantike. Gre za ljudi, ki znajo živeti v nekaterih osebah in z nekaterimi obrazy, kajti vohunski in protivohunski služba te ali one države ne dovoljuje širši javnosti, da bi si jo mogla približati ogledati. Na videz nemogoče stvari se dajo zelo lahko opraviti.

Ze položaj člana vohunske službe je tak, da ga ne moremo vtisniti v bežne oblike naziranja. To je v pravem pomenu besede položaj človeka izven vseh zakonov, kakor internih tako tudi mednarodnih. Nemška vohunka Mina Kleinova, ki je delovala med svetovno vojno v Levanti, Atenah, v Egiptu, in ki je končala svoje burno življenje v izgnanstvu na Malti, ni bila ustrljena ne morda zato, ker ji mednarodno pravo ne bi moglo dokazati njenega rovanjenja, temveč, ker je državni interes polagal važnost na živo Mino Kleinovo in ni potreboval njene smrti.

Vodja nemške tajne službe v Rusiji Rudolf Bauer, ki se je povzpelo celo do vodilnega položaja na vseruskem kongresu 5. julija 1918 v Velikem gledališču v Moskvi, je padel, ker je moglo njegovo življenje brez vsake pravne zaštite pomeniti nevarnost za položaj ljudi, s katerimi je Nemčija delovala.

Nimamo točnih poročil o smrti vohunov ali vsaj resničnih podatkov in tudi ne moremo imeti točnih podatkov o njihovem delovanju.

Ta roman je bil napisan pravočasno. Ni mogoče živeti v miru in v molčnem ugotavljanju svetovnih političnih položajev. Treba se je zavedati, da pomeni delo vohuna, pa naj bo političen ali industrijski, ogrožanje narodne varnosti.

V naših časih deluje v vseh državah Evrope nad petdeset tisoč nemških značk — vohunov — a naša država je na poti mnogim načrtom, recimo prodiranju na Bagdad in k vrelcem nafte v Rumuniji ali pa tja gori na Ukrajino in potem še dalje — proti vzhodu.

Začetek jutri!